

As
EMBERI
JOGOK
TÖRTÉNETE

Együtt az Emberi Jogokért

Az UHR (United for Human Rights = Együtt az Emberi Jogokért) egy Los Angeles-i központú nonprofit, adómentes szervezet, amelynek világszerte vannak helyi csoportjai. Az UHR segíti és egyesíti az egyéneket, pedagógusokat, szervezeteket és kormányzati testületeket az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának megvalósításában helyi, regionális, országos és nemzetközi szinten.

Az UHR támogatja sok más emberi jogi szervezet munkáját, és összefogásra ösztönzi őket annak érdekében, hogy foganatosítsák az Egyetemes Nyilatkozatot és annak utódát, az Emberi Jogok Nemzetközi Törvényét. Az Emberi Jogok Nemzetközi Törvényét az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya és a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya alkotja.

Az UHR egyik elsődleges célja a felvilágosítás. A Fiatalok az Emberi Jogokért (FEJ) Nemzetközi Szervezete az UHR-nek az a része, amely a gyerekekkel és a fiatalokkal ismerteti meg az emberi jogokat, hogy a tolerancia és a béke szószólóivá váljanak. Az UHR azokat az intézkedéseket támogatja, amelyek előmozdítják a Nyilatkozat teljes megvalósítását, illetve ismeretterjesztő és oktatási anyagokat terjeszt, hogy növelje az emberek tudását, és gondoskodik róla, hogy teljesen megértsék az emberi jogokat.

Tartalom

A DVD tartalma	5
Emberi jogok – Bevezetés	6
Az emberi jogok háttere	8
Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának rövid történelme.	10
Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata	12
Amit a nemzetközi emberi jogi törvényekről tudni kell	26
Eszmény és valóság	30
Akik felszólaltak az emberi jogokért	32
Legyen ön is az emberi jogok szószólója!	34

Ez a füzet
Az emberi jogok története
című oktatófilm
kísérője

A DVD *tartalma*

AZ EMBERI JOGOK TÖRTÉNETE

Lenyűgöző rövidfilm, amely meghatározza a világ egyik legkevésbé értett alapeszméjét: az emberi jogokat.

30 JOG, 30 HIRDETÉS

30 díjnyertes társadalmi célú hirdetés, amelyek bemutatják az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában foglalt 30 cikket.

Emberi jogok BEVEZETÉS

*Az emberi jogok
meghatározása a következő:*

„Azok az alapvető jogok és szabadságjogok, amelyek minden emberi lényt megilletnek, és általában közéjük soroljuk az élethez és a szabadsághoz való jogot, a gondolat és a véleménynyilvánítás szabadságát, valamint a törvény előtti egyenlőséget is.”

Az emberi jogok alapját az egyén iránti tisztelet elve képezi. Alapvetően abból indulnak ki, hogy minden ember erkölcsös és ésszerűen gondolkodó lény, aki megérdemli, hogy méltósággal kezeljék. Azért hívják őket *emberi* jogoknak, mert egyetemesek: míg a nemzetek vagy bizonyos csoportok konkrét jogokat élveznek, amelyek csak rájuk vonatkoznak, az emberi jogok mindenkire érvényesek.

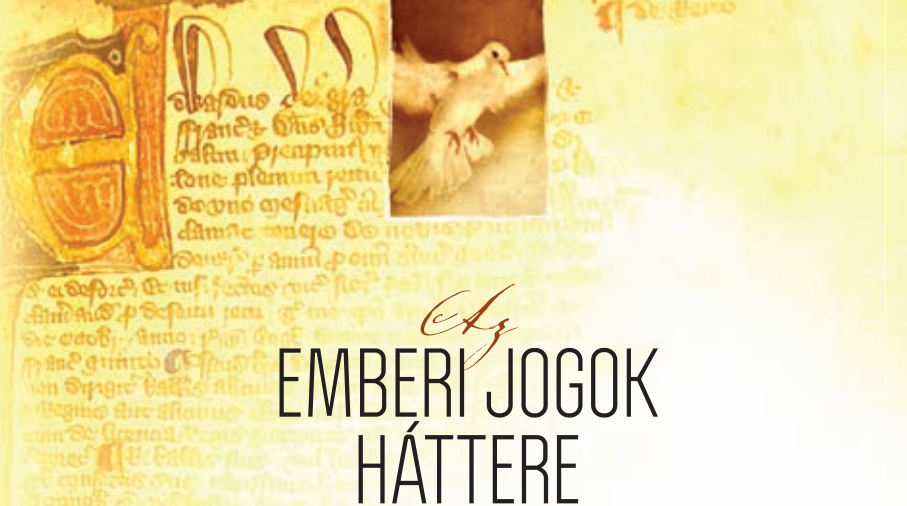

Az emberi jogok teljes skálája nagyon széles. Az emberi jogok azt jelentik, hogy van választás, és van esély. Az arra való szabadságot jelentik, hogy munkát kapjunk, karrierbe kezdjünk, kedvünkre való társat válasszunk, és gyerekeket neveljünk. Tartalmazza azt a jogot, hogy sokfelé utazzunk, és azt a jogot, hogy nyereségesen dolgozzunk, zaklatás, durva bánásmód és az önkényes elbocsátás fenyegetése nélkül. Még a szabadidőhöz való jog is közéjük tartozik. Végső soron az emberi jogok jelentik az alapját mindennek, amit az emberek féltve óvnak az életükkel kapcsolatban. Már jóval azelőtt, hogy az „emberi jogok” kifejezés megszületett volna, férfiak és nők fáradoztak, harcoltak és haltak meg ezekért az elvekért.

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata a világ első számú emberi jogi dokumentuma. Az első bekezdés határozottan kimondja a mai emberi jogi rendszerünk középpontjában álló elveket: „Az emberiség családja minden egyes tagja méltóságának, valamint egyenlő és elidegeníthetetlen jogainak elismerése alkotja a szabadság, az igazság és a béke alapját a világon.”

Ám széles űr tátong e célok megfogalmazása és a megvalósításuk között. Milliók nem szabadok. Az igazságszolgáltatás gyakran méltánytalan, és a béke továbbra is elérhetetlen maradt a világ sok térségében. Az emberi jogok szószólóit az a kihívás hajtja, hogy áthidalják azt az óriási szakadékot, amely az egyetemes emberi jogok eszménye, illetve az emberi jogok széles körű megsértésének valósága között húzódik.

EMBERI JOGOK HÁTTERE

Az emberi jogok története egy olyan dráma, amely a szakadatlan küzdelemről és a gyakran nagyon kedvezőtlen esélyek ellenére tett stabil előrehaladásról szól. Az emberi jogok a béke és a valódi szabadság megteremtésének eszközt jelentik. Ezért fontos, hogy a történelmi hátterét figyelembe véve értsük meg a témakört – egy több mint 2500 évre visszanyúló hagyományt:

- i. e. 539.: A Kürosz-henger** – ez az agyagtábla, amelyet sokan az első emberi jogi nyilatkozatként ismernek el a történelemben, Nagy Kürosz, Perzsia királya által tett kijelentéseket tartalmaz a szabadságról és az egyenlőségről.
- 1215: A Magna Charta** – új jogokat fektetett le Angliában, és a királyt a törvény hatálya alá helyezte.
- 1628: A Petition of Right (Jog Kérvénye)** – megállapította a nép jogait és kiváltságait, szemben a brit korona jogaival.
- 1776: Az Egyesült Államok Függetlenségi Nyilatkozata** – kinyilvánította a jogot az élethez és a szabadsághoz, valamint a jogot a boldogságra való törekvésre.

DES DROITS DE L'HOMME

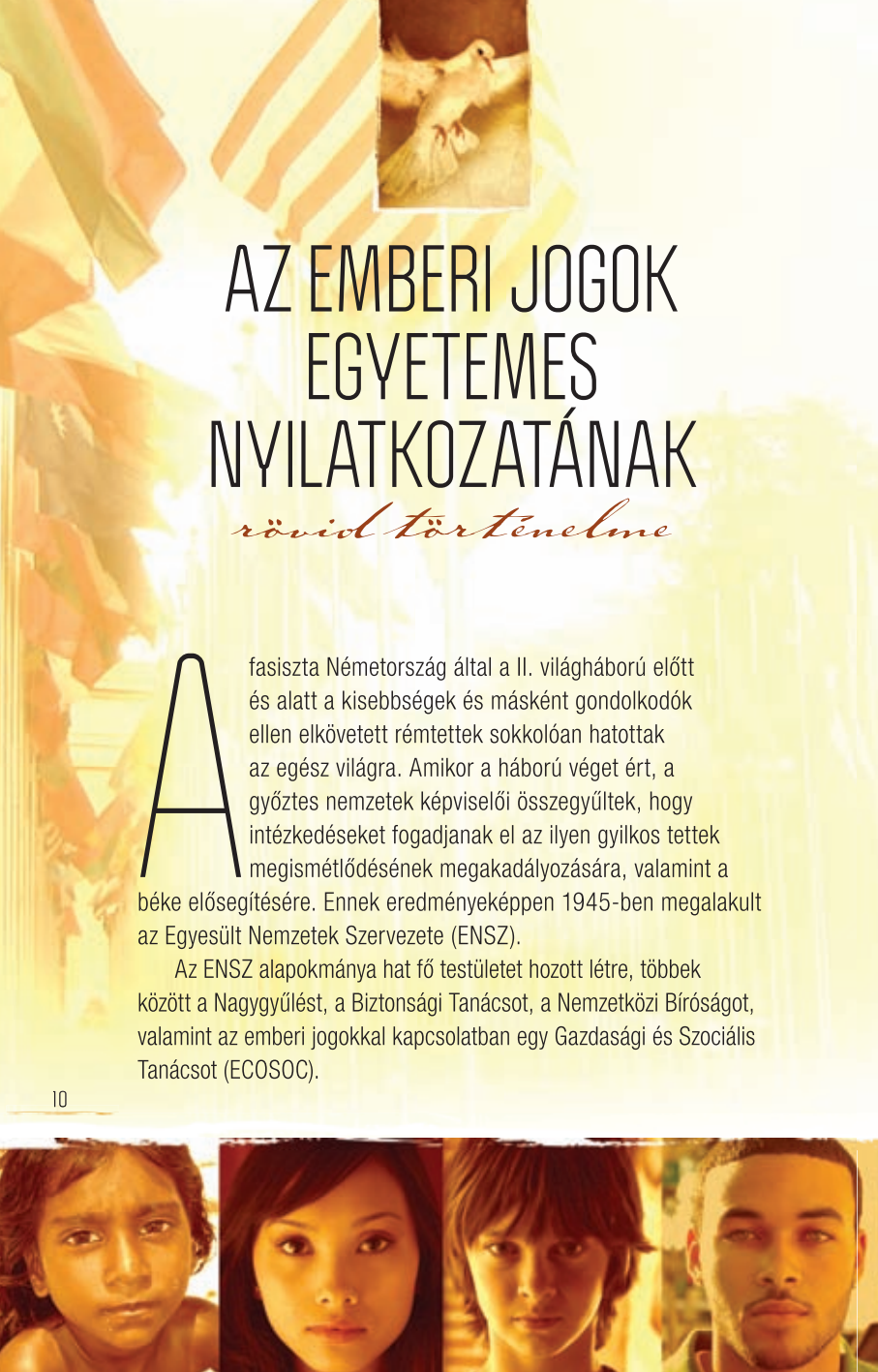

Ezt az agyaghengert, amelyet Perzsia első királya, Nagy Kürosz (i. e. 585–529) készítetett, tekintjük az emberi jogok első dokumentumának.

- 1787: Az Amerikai Egyesült Államok Alkotmánya** – az USA szövetségi kormányrendszerének alapvető törvénye, és az állampolgárok alapvető jogainak meghatározója.
- 1789: Az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata** – Franciaországban kimondta, hogy a törvény előtt minden polgár egyenlő.
- 1791: Az Egyesült Államok „Bill of Rights” nevű dokumentuma (az alkotmány egyéni jogokat tartalmazó cikkelyei)** – korlátozza a szövetségi kormány hatalmát, és védelmezi minden polgár, állandó lakos és látogató jogait az Egyesült Államok területén.
- 1864: Az első Genfi Egyezmény** – a nemzetközi jog számára alkotott meg követendő szabályokat.
- 1948: Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata** – az első okirat, amely kinyilvánítja azt a harminc jogot, amely minden emberi lényt megillet.

AZ EMBERI JOGOK EGYETEMES NYILATKOZATÁNAK

rövid története

A fasiszta Németország által a II. világháború előtt és alatt a kisebbségek és másként gondolkodók ellen elkövetett rémtettek sokkolóan hatottak az egész világra. Amikor a háború véget ért, a győztes nemzetek képviselői összegyűltek, hogy intézkedéseket fogadjanak el az ilyen gyilkos tettek megismétlődésének megakadályozására, valamint a béke elősegítésére. Ennek eredményeképpen 1945-ben megalakult az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ).

Az ENSZ alapokmánya hat fő testületet hozott létre, többek között a Nagygyűlést, a Biztonsági Tanácsot, a Nemzetközi Bíróságot, valamint az emberi jogokkal kapcsolatban egy Gazdasági és Szociális Tanácsot (ECOSOC).

1948. december 10-én az ENSZ elfogadta az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát; Eleanor Roosevelt annak a dokumentumnak egy példányát tartja a kezében, amelynek terjesztésén oly fáradhatatlanul dolgozott.

Az ENSZ alapokmánya felhatalmazta ez utóbbi testületet, hogy hozzon létre bizottságokat „a gazdaság és a társadalmi élet területein, valamint az emberi jogok megerősítése és védelme érdekében...” Ezek egyike volt az Emberi Jogok Bizottsága (Human Rights Commission). A Bizottság – amelynek elnöke Eleanor Roosevelt emberi jogi élharcos, az Egyesült Államok

ENSZ-küldöttje volt – nekilátott megfogalmazni azt a dokumentumot, amely ma az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata. A Nyilatkozat, amelyet az ENSZ 1948. december 10-én fogadott el, a használatban lévő legátfogóbb emberi jogi dokumentum. Eleanor Roosevelt, aki a megalkotását ihlette, az egész emberiség nemzetközi Magna Chartájának nevezte.

A Nyilatkozat a bevezetésében és 1. cikkében egyértelműen kijelenti *minden* emberi lény veleszületett jogait: „...az emberi jogok el nem ismerése és semmibevétele az emberiség lelkiismeretét fellázító barbár cselekményekhez vezetett, és [...] az ember legfőbb vágya egy olyan világ eljövetele, amelyben az elnyomástól, valamint a nyomortól megszabadult emberi lények szava és meggyőződése szabad lesz [...] Minden emberi lény szabadon születik, és egyenlő méltósága és joga van.”

Az ENSZ tagállamai megfogadták, hogy együttműködnek abban, hogy népszerűsítsék az emberi jogok harminc cikkét, amelyeket a történelem során először gyűjtöttek össze és foglaltak egyetlen dokumentumba. Ennélfogva e jogok közül sok szerepel ma – különböző formákban – a demokratikus nemzetek alkotmányos törvényeiben.

EMBERI JOGOK EGYETEMES NYILATKOZATA

Az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 1948. december 10-én, a 217. A (III) számú határozattal fogadta el és hirdette ki az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát, mely e füzet következő oldalain teljes terjedelemben olvasható. Ezt a történelmi pillanatot követően a Közgyűlés felkért minden tagországot, hogy tegyék közzé a Nyilatkozat szövegét, és „az országok vagy tartományok politikai különbözőségére való tekintet nélkül, legfőképpen az iskolákban és egyéb oktatási intézményekben terjesszék, helyeztessék közszemlére, olvassassák és ismertessék”.

BEVEZETÉS

Tekintettel arra, hogy az emberiség családja minden egyes tagja méltóságának, valamint egyenlő és elidegeníthetetlen jogainak elismerése alkotja a szabadság, az igazság és a béke alapját a világon;

Tekintettel arra, hogy az emberi jogok el nem ismerése és semmibevétele az emberiség lelkiismeretét fellázító barbár cselekményekhez vezetett, és hogy az ember legfőbb vágya egy olyan világ eljövetele, amelyben az elnyomástól, valamint a nyomortól megszabadult emberi lények szava és meggyőződése szabad lesz;

Tekintettel annak fontosságára, hogy az emberi jogokat a jog uralma védelmezze, nehogy az ember végső szükségében a zsarnokság és az elnyomás elleni lázadásra kényszerüljön;

Tekintettel arra, hogy igen lényeges a nemzetek közötti baráti kapcsolatok kifejlődésének előmozdítása;

Tekintettel arra, hogy az Alapokmányban az Egyesült Nemzetek népei újból hitet tettek az alapvető emberi jogok, az emberi személyiség méltósága és értéke, a férfiak és nők egyenjogúsága mellett, valamint kinyilvánították azt az elhatározásukat, hogy elősegítik a szociális haladást, és nagyobb szabadság mellett jobb életfeltételeket valósítanak meg;

Tekintettel arra, hogy a tagállamok kötelezték magukat arra, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezetével együttműködve biztosítják az emberi jogok és alapvető szabadságok általános és tényleges tiszteletben tartását;

Tekintettel arra, hogy a jogok és szabadságok mibenléte tekintetében közös felfogás kialakításának a legnagyobb jelentősége van az említett kötelezettség maradéktalan teljesítésének szempontjából,

a Közgyűlés ezennel kinyilvánítja az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát mint azt a közös eszményt, amelynek elérésére minden népnek és minden nemzetnek törekednie kell abból a célból, hogy minden személy és a társadalom minden szerve, állandóan szem előtt tartva a jelen Nyilatkozatot, oktatás és nevelés útján előmozdítsa a jogok és szabadságok tiszteletben tartásának kifejlesztését, valamint azoknak fokozatosan megvalósuló hazai és nemzetközi jogszabályok útján történő általános és tényleges alkalmazását és elismerését mind a tagállamok népei között, mind pedig a joghatóságuk alatt álló területek népei között.

1. cikk

Minden emberi lény szabadon születik, és egyenlő méltósága és joga van. Az emberek, ésszel és lelkiismerettel bírván, egymással szemben testvéri szellemben kell, hogy viseltessenek.

2. cikk

Mindenki, bármely megkülönböztetésre, nevezetesen fajra, színre, nemre, nyelvre, vallásra, politikai vagy bármely más véleményre, nemzeti vagy társadalmi eredetre, vagyonna, születésre vagy bármely más körülményre való tekintet nélkül, hivatkozhat a jelen Nyilatkozatban kinyilvánított összes jogokra és szabadságokra.

Ezenfelül nem lehet semmiféle megkülönböztetést tenni annak az országnak, vagy területnek politikai, jogi vagy nemzetközi helyzete alapján sem, amelynek a személy állampolgára, aszerint, hogy az illető ország vagy terület független, gyámság alatt áll, nem autonóm vagy szuverenitása bármely vonatkozásban korlátozott.

3. cikk

Minden személynek joga van az élethez, a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

4. cikk

Senkit sem lehet rabszolgaságban vagy szolgaságban tartani, a rabszolgaság és a rabszolga-kereskedelem minden alakja tilos.

5. cikk

Senkit sem lehet kínvallatásnak, avagy kegyetlen, embertelen vagy lealacsonyító büntetésnek vagy bánásmódnak alávetni.

6. cikk

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogalanyiségát bárhol elismerjék.

7. cikk

A törvény előtt mindenki egyenlő, és bármiféle megkülönböztetés nélkül joga van ahhoz, hogy egyenlő védelemben részesüljön a törvény előtt. Mindenkinek joga van egyenlő védelemhez a jelen Nyilatkozatot sértő minden megkülönböztetéssel és minden ilyen megkülönböztetésre irányuló felbujtással szemben.

8. cikk

Minden személynek joga van az alkotmányban vagy a törvényben részére biztosított alapvető jogokat sértő eljárások ellen a hazai bíróságokhoz tényleges jogorvoslatért folyamodni.

9. cikk

Senkit sem lehet önkényesen letartóztatni, őrizetbe venni, vagy száműzni.

10. cikk

Minden személynek teljesen egyenlő joga van arra, hogy ügyét független és pártatlan bíróság méltányosan és nyilvánosan tárgyalja, s ez határozza meg egyrészt jogai és kötelezettségei felől, másrészt minden ellene emelt büntügyi vád megalapozottsága felől.

11. cikk

1. Minden büntetendő cselekménnyel vádolt személyt ártatlannak kell vélelmezni mindaddig, amíg bűnösségét nyilvánosan lefolytatott perben, a védelméhez szükséges valamennyi biztosíték mellett, törvényesen megállapítják.

2. Senkit sem szabad elítélni oly cselekményért vagy mulasztásért, amely elkövetése pillanatában a hazai jog vagy a nemzetközi jog szerint nem volt büntetendő cselekmény. Ugyancsak nem szabad súlyosabb büntetést kiszabni, mint amely a büntetendő cselekmény elkövetése pillanatában volt alkalmazható.

12. cikk

Senkinek a magánéletébe, családi ügyeibe, lakóhelye megválasztásába vagy levelezésébe nem szabad önkényesen beavatkozni, sem pedig becsületében vagy jó hírnevében megsérteni. Minden személynek joga van az ilyen beavatkozásokkal vagy sértésekkel szemben a törvény védelméhez.

13. cikk

1. Az államon belül minden személynek joga van szabadon mozogni és lakóhelyét szabadon megválasztani.
2. Minden személynek joga van minden országot, ideértve saját hazáját is, elhagyni, valamint saját hazájába visszatérni.

14. cikk

1. Minden személynek joga van az üldözés elől más országban menedéket keresni, és a más ország nyújtotta menedéket élvezni.
2. Erre a jogra nem lehet hivatkozni közönséges bűncselekmény miatti, kellőképpen megalapozott üldözés, sem pedig az Egyesült Nemzetek céljaival és elveivel ellentétes tevékenység esetében.

15. cikk

1. Minden személynek joga van valamely állampolgársághoz.
2. Senkit sem lehet sem állampolgárságától, sem állampolgársága megváltoztatásának jogától önkényesen megfosztani.

16. cikk

1. Mind a férfinak, mind a nőnek a házasságra érett kor elérésétől kezdve joga van fajon, nemzetiségen vagy valláson alapuló korlátozás nélkül házasságot kötni és családot alapítani. A házasság tekintetében a férfinak és a nőnek mind a házasság tartama alatt, mind a házasság felbontása tekintetében egyenlő jogai vannak.
2. Házasságot csak a jövődő házastársak szabad és teljes beleegyezésével lehet kötni.
3. A család a társadalom természetes és alapvető alkotóeleme, és joga van a társadalom, valamint az állam védelméhez.

17. cikk

1. Minden személynek mind egyénileg, mind másokkal együttesen joga van a tulajdonhoz.

2. Senkit sem lehet tulajdonától önkényesen megfosztani.

18. cikk

Minden személynek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a vallás és a meggyőződés megváltoztatásának szabadságát, valamint a vallásnak vagy a meggyőződésnek mind egyénileg, mind együttesen, mind a nyilvánosság előtt, mind a magánéletben oktatás, gyakorlás és szertartások végzése útján való kifejezésre juttatásának jogát.

19. cikk

Minden személynek joga van a vélemény és a kifejezés szabadságához, amely magában foglalja azt a jogot, hogy véleménye miatt ne szenvedjen zaklatást, és hogy határookra való tekintet nélkül kutathasson, átvihessen és terjeszthessen híreket és eszméket bármilyen kifejezési módon.

20. cikk

1. Minden személynek joga van békés célú gyülekezési és egyesülési szabadsághoz.

2. Senkit sem lehet valamely egyesületbe való belépésre kötelezni.

21. cikk

1. Minden személynek joga van a hazája közügyeinek igazgatásában akár közvetlenül, akár szabadon választott képviselői útján való részvételhez.

2. Minden személynek egyenlő feltételek mellett joga van saját hazájában közszolgálati állásokban való alkalmazásához.

3. A közhatalom tekintélyének alapja a nép akarata; ez az akarat egyenlő szavazati jog és titkos szavazás vagy a szavazás szabadságát ezzel egyenértékűen biztosító eljárás alapján időszakonként tartandó tisztességes választáson kell, hogy kifejezésre jusson.

22. cikk

Minden személynek mint a társadalom tagjának joga van a szociális biztonsághoz (társadalmi biztosításhoz); minden személynek ugyancsak igénye van arra, hogy – az államok erőfeszítései és a nemzetközi együttműködés eredményeképpen és számot vetve az egyes országok szervezetével és gazdasági erőforrásaival – a méltóságához és személyiségének szabadon való kifejlődéséhez szükséges gazdasági, szociális és kulturális jogait kielégíthesse.

23. cikk

1. Minden személynek joga van a munkához, a munka szabad megválasztásához, a méltányos és kielégítő munkafeltételekhez és a munkanélküliség elleni védelemhez.

2. Az egyenlő munkáért mindenkinek, bármilyen megkülönböztetés nélkül, egyenlő bérhez van joga.

3. Mindenkinek, aki dolgozik, olyan méltányos és kielégítő fizetéshez van joga, amely számára és családja számára az emberi méltóságnak megfelelő létet biztosít, és amelyet megfelelő esetben a szociális védelem összes egyéb eszközei egészítenek ki.

4. Minden személynek joga van másokkal együtt szakszervezet alakításához, és érdekeinek védelme céljából szakszervezetekhez való csatlakozáshoz.

24. cikk

Minden személynek joga van a pihenéshez, a szabadidőhöz, nevezetesen a munka időtartamának ésszerű korlátozásához, valamint az időszakonkénti fizetett szabadsághoz.

25. cikk

1. Minden személynek joga van saját maga és családja egészségének és jólétének biztosítására alkalmas életszínvonalhoz, nevezetesen élelemhez, ruházathoz, lakáshoz, orvosi gondozáshoz, valamint a szükséges szociális szolgáltatásokhoz, joga van a munkanélküliség, betegség, rokkantság, özvegység, öregség esetére szóló, valamint mindazon más esetekre szóló biztosításhoz, amikor létfenntartási eszközeit akaratától független körülmények miatt elveszíti.

2. Az anyaság és a gyermekkor különleges segítséghez és támogatáshoz adnak jogot. Minden gyermek, akár házasságból, akár házasságon kívül született, ugyanabban a szociális védelemben részesül.

26. cikk

1. Minden személynek joga van a neveléshez. A nevelésnek, legalábbis az elemi és alapvető oktatást illetően, ingyenesnek kell lennie. Az elemi

oktatás kötelező. A technikai és szakoktatást általánossá kell tenni; a felsőbb tanulmányokra való felvételnek mindenki előtt – érdeméhez képest – egyenlő feltételek mellett nyitva kell állnia.

2. A nevelésnek az emberi személyiség teljes kibontakoztatására, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia. A nevelésnek elő kell segítenie a nemzetek, valamint az összes faji és vallási csoportok közötti megértést, türelmet és barátságot, valamint az Egyesült Nemzetek által a béke fenntartásának érdekében kifejtett tevékenység kifejlődését.

3. A szülőket elsőbbségi jog illeti meg a gyermekeiknek adandó nevelés megválasztásában.

27. cikk

1. Minden személynek joga van a közösség kulturális életében való szabad részvételhez, a művészetek élvezéséhez, valamint a tudomány haladásában és az abból származó jótéteményekben való részvételhez.

2. Mindenkinek joga van minden általa alkotott tudományos, irodalmi és művészeti termékkel kapcsolatos erkölcsi és anyagi érdekeinek védelméhez.

28. cikk

Minden személynek joga van ahhoz, hogy mind a társadalmi, mind a nemzetközi viszonyok tekintetében olyan rendszer uralkodjék, amelyben a jelen Nyilatkozatban kinyilvánított jogok és szabadságok teljes hatállyal érvényesülhessenek.

29. cikk

1. A személynek kötelességei vannak a közösséggel szemben, amelynek keretében egyedül lehetséges a személyiség szabad és teljes kifejlődése.

2. Jogainak gyakorlása és szabadságainak élvezete tekintetében senki sincs alávetve más korlátozásnak, mint amelyet a törvény kizárólag mások jogai és szabadságai elismerésének és tiszteletben tartásának biztosítása érdekében, valamint a demokratikus társadalom erkölcsé, közrendje és általános jóléte jogos követelményeinek kielégítése érdekében megállapít.

3. Ezeket a jogokat és szabadságokat semmi esetre sem lehet az Egyesült Nemzetek céljaival és elveivel ellentétesen gyakorolni.

30. cikk

A jelen Nyilatkozat egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, hogy az valamely állam, valamely csoport, vagy valamely egyén részére bármilyen jogot adna arra, hogy az itt kinyilvánított jogok és szabadságok megsemmisítésére irányuló tevékenységet fejtsen ki, vagy ilyen cselekményt elkövessen.

Az emberi jogok valóra váltása Amita

NEMZETKÖZI EMBERI JOGI TÖRVÉNYEKRŐL

tudni kell

Az Emberi Jogok Nemzetközi Törvénye

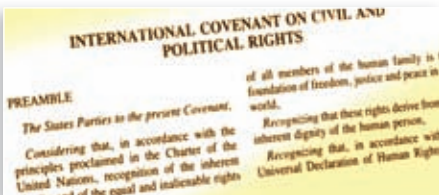
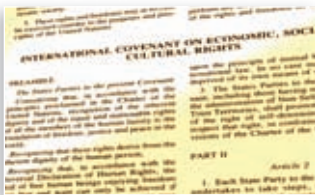
Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata az egész világon általánosan tiszteletben tartott mérce a nemzetek szemében. Azonban nincs törvényereje. Ezért 1948-tól 1966-ig az ENSZ részét képező Emberi Jogok Bizottságának (Human Rights Commission) legfőbb feladata volt, hogy létrehozzon egy nemzetközi emberi jogi törvényt, amely a Nyilatkozaton alapul.

Az Emberi Jogok Bizottsága két fő okiratot alkotott meg: a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányát (ICCPR) és a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányát (ICESCR). 1976-ban mindkettő nemzetközi törvénnyé vált. Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatával együtt e két egyezségokmány alkotja az „Emberi Jogok Nemzetközi Törvényét”.

Az ICCPR 26. cikke az ENSZ Emberi Jogi Bizottságának (Human Rights Committee) megalakításáról rendelkezett. Ez a 18 emberi jogi szakértőből álló Bizottság felelős annak biztosításáért, hogy az ICCPR minden aláírója eleget tegyen a benne foglaltaknak. A Bizottság megvizsgálja az országok által ötévente benyújtott jelentéseket, hogy biztosítsa az Egyezségokmány betartását a részükről, és határozatot bocsát ki az ország által nyújtott teljesítményről.

Sok ország, amely ratifikálta (jóváhagyta) az ICCPR-t, azzal is egyetértett, hogy az Emberi Jogi Bizottság kivizsgálhat egyéneket és szervezeteket által tett arra vonatkozó állításokat, hogy az állam megsértette a jogait. A Bizottság megkeresése előtt a panaszosnak élnie kell minden lehetséges törvényes jogorvoslattal az adott ország bíróságain. A kivizsgálás után a Bizottság nyilvánosságra hozza az eredményeket. E határozatoknak nagy ereje van. Ha a Bizottság helyt ad az állításoknak, akkor az államnak intézkedéseket kell tennie a visszaélés helyrehozatalára.

Az Emberi Jogi Tanács

A 2000-es évek elején az ENSZ-ben működő Emberi Jogok Bizottságát egyre több kritika érte, amiért nem biztosítja az emberi jogokat világszerte, részben azért, mert a tagsága számos olyan állammal bővült, amelyeket széles körben az emberi jogok súlyos megsértőinek tartottak. Emiatt 2006 márciusában az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa váltotta fel az Emberi Jogok Bizottságát. Az Emberi Jogi Tanácsnak – amely kormányközi testületként működik, és tagságát 47 állam alkotja – az a feladata, hogy nemzetközileg előmozdítsa és védje az emberi jogokat. Az e célok előmozdítására szolgáló eszközei: az Egyetemes Időszakos Felülvizsgálat, amely az ENSZ mind a 192 tagállamában előforduló szituációkat méri fel; a Tanácsadó Bizottság, amely emberi jogi kérdésekkel kapcsolatos szakmai tanácsokat ad; és a Panasztételi Eljárás egyének és szervezetek számára, hogy az emberi jogok megsértésével kapcsolatos panaszait a Tanács tudomására hozhassák.

Európai emberi jogi testületek

A több mint 300 nyelvre lefordított Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata jelenti minden modern emberi jogi törvény és egyezmény alapját. Ilyen okirat az Európai Emberi Jogi Egyezmény.

Ezt az Egyezményt 1953-ban fogadta el az Európa Tanács, amely 47 tagországból áll, mintegy 800 millió lakossal. A Tanácsot a II. világháború után hozták létre, hogy erősítse és előmozdítsa a demokráciát és a törvényességet.

Az Egyezményt a franciaországi Strasbourgban működő Emberi Jogok Európai Bírósága tartatja be. Minden személy vagy szervezet, akinek vagy amelynek az Európa Tanács valamely tagállama megsértette a jogait, jogorvoslatért folyamodhat az Európai Bírósághoz. Először azonban a panaszosnak élnie kell minden lehetséges jogorvoslattal az adott ország bíróságain.

Egy másik szervezet, amelyet a demokratikus és igazságos kormányzás biztosítására hoztak létre, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ), amelynek 56 résztvevő állama van, köztük az Egyesült Államok és Kanada. Abban az esetben, ha a tagállamok megsértik az emberi jogokat, az EBESZ kivizsgálja az emberi jogi szervezetektől érkező panaszokat, és kéri a helytelen viselkedéssel megvádolt kormányokat, hogy állítsanak ki védelmet.

Amerikai és afrikai emberi jogi egyezmények

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata két további nemzetközi emberi jogi okmány létrejöttét inspirálta: Amerikai Emberi Jogi Egyezmény és Az Ember és a Népek Jogainak Afrikai Chartája.

Az Amerikai Egyezményt 1969-ben fogadták el az amerikai kontinens államai, és 1978-ban lépett hatályba. Az Egyezmény szerint megalakul egy emberi jogi bizottság és egy emberi jogi bíróság, amely felügyeli az Egyezmény betartását.

Az Ember és a Népek Jogainak Afrikai Chartája 1986-ban lépett hatályba, és több mint 50 afrikai állam ratifikálta. Ez gazdasági, társadalmi és kulturális jogokat, valamint polgári és politikai jogokat érint. A Charta intézkedéseinek felügyeletére 1987-ben egy bizottságot állítottak fel.

Eszmény ÉS VALÓSÁG

Mára az ENSZ mind a 192 tagállama elfogadta az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát, és nemzetközi törvény van e jogok védelmére. És bár az emberi jogok léteznek, legalább elvben elismeri őket a legtöbb nemzet, és sok nemzeti alkotmány magvát képezik, a tényleges helyzet a világban nagyon messze áll a Nyilatkozatban megfogalmazott eszményektől. Sokak számára az emberi jogok teljes beteljesedése távoli és elérhetetlen cél. Még a nemzetközi emberi jogi törvényeket is nehéz betartatni, és egy panasz érvényesítése éveket vehet igénybe, és rengeteg pénzbe kerülhet. Ezek a nemzetközi törvények korlátozó funkciót töltenek be, de nem elégségesek ahhoz, hogy megfelelő emberi jogi védelmet

„Az emberiség

családja minden egyes tagja méltóságának,
valamint egyenlő és elidegeníthetetlen jogainak
elismerése alkotja a szabadság, az igazság
és a béke alapját a világon.”

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata

nyújtsanak, ahogy azt a nap mint nap elkövetett visszaélések keserű valósága mutatja. A megkülönböztetés az egész világon jelen van. Több ezren ülnek börtönben, mert kimondták a gondolataikat. A kínzás és a politikai indíttatású bebörtönzés – gyakran tárgyalás nélkül – mindennapos dolog, amelyet még néhány demokratikus országban is tolerálnak és gyakorolnak. 27 millió ember él rabszolgaságban – több mint kétszer annyi, mint 1800-ban. Ezenfelül több mint egymilliárd felnőtt nem tud olvasni. Az emberi jogi törvénysértések nagy mennyisége következtében – és a felsoroltak csak egy futó pillantás a teljes képre –, nem meglepő, hogy az emberek becslések szerinti 90%-a nem tud megnevezni háromnál több jogot a 30 közül, amellyel rendelkezik.

Akik felszólaltak az emberi jogokért

Mivel sok ember nincs tudatában a jogainak, felmerül a kérdés: ki fogja biztosítani az emberi jogok tiszteletben tartását? A válaszhoz ihletet meríthetünk azoktól, akik maradandót alkottak, és segítettek megteremteni azokat az emberi jogokat, amelyekkel ma rendelkezünk. Ezek az emberi jogi harcosok azért szólaltak fel az emberi jogokért, mert felismerték, hogy a béke és haladás soha nem érhető el nélkülük. Mindannyian jelentős mértékben megváltoztatták a világot.

Martin Luther King, amikor az 1960-as években sikraszállt a feketék jogaiért az Egyesült Államokban, így fogalmazott: „Az igazságtalanság – bárhol történjék is – mindenütt fenyegetést jelent az igazságosságra.”

Az erőszakkal szembeni békés ellenállás szószólója, Mahátma Gandhi így nyilatkozott az erőszakmentességről: „A legnagyobb erő, amivel az emberiség rendelkezik. Ez hatalmasabb és erősebb, mint a legpusztítóbb fegyverek, amelyeket az emberi leleményesség valaha kitalált.”

Thomas Jefferson, az amerikai Függetlenségi Nyilatkozat ihletője és szerzője így fogalmazott: „Az emberi élet és boldogság megóvása, nem pedig elpusztítása a jó kormányzás első és egyetlen jogszerű célja.”

Ők mind az emberi jogok befolyásos és eredményes szószólóiként szólaltak fel és éltek. Ezt Ön is megteheti.

„Az emberek szabadon élhetnek minden területen, és munkába állhatnak, feltéve, hogy soha nem sértik meg mások jogait. [...] Megakadályozom a rabszolgaságot, és [...] megtiltom férfiak és nők rabszolgaként való cseréjét [...] e hagyományokat meg kell szüntetni az egész világon.” Nagy Kúrosz, Perzsia (i. e. 585–529) ▼

Az amerikai Függetlenségi Nyilatkozat, amelynek Thomas Jefferson a fő szerzője, kijelenti: „Magától értetődőnek tartjuk azokat az igazságokat, hogy minden ember egyenlőnek teremtetett, az embert teremtője olyan elidegeníthetetlen jogokkal ruházta fel, amelyekről le nem mondhat, s ezek közé a jogok közé tartozik a jog az Élethez és a Szabadsághoz, valamint a jog a Belsőbiztonságra való törekvése.” ◀

„Az igazságtalanság – bárhol történjék is – mindenütt fenyegetést jelent az igazsághoz.” – mondta Martin Luther King, amikor az 1960-as években síkra szállt a feketék jogaiért az Egyesült Államokban. ➤

Miközben óriási hévvel harcolt a vallási üldöztetés ellen a 18. századi Franciaországban, Voltaire azt írta: „Nem értek egyet a véleményemmel, de utolsó lehettem harcolni fogok azért, hogy jogod legyen hangoztatni azt.” ▼

Mahátma Gandhi így írta le az erőszakmentességet: „A legnagyobb erő, amivel az emberiség rendelkezik. Ez hatalmasabb és erősebb, mint a legpusztítóbb fegyverek, amelyeket az emberi leleményesség valaha kitalált.” ◀

Amikor Nelson Mandela a dél-afrikai apartheid-kormány által megtartott tárgyalásán 1964-ben felszólalt, a következőket nyilatkozta: „Egy olyan demokratikus és szabad társadalom eszményét dédelgettem, amelyben minden ember harmóniában él együtt, és egyenlő esélyekkel rendelkezik.” ➤

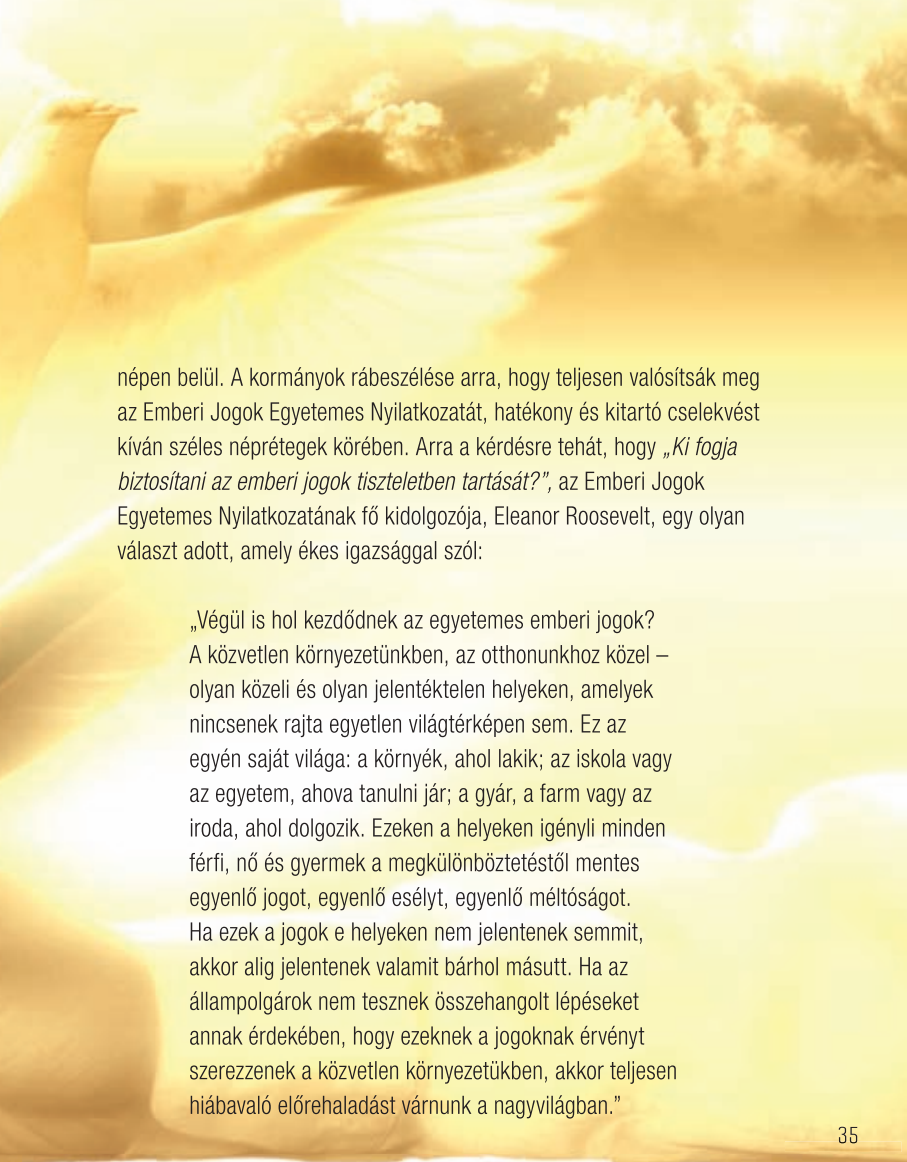

Legyen ön is AZ EMBERI JOGOK SZÓSZÓLÓJA!

Azok, akik ma az emberi jogok érvényre juttatásán fáradoznak, talán jól ismert, talán ismeretlen személyiségek. De mindannyiukban közös, hogy elkötelezettek az iránt az elv iránt, hogy mindenki egyenlő jogokkal született, és bármi, ami ennél kevesebb, az igazságtalanság. Időnként az egyén esetleg úgy érzi, hogy egyedül keveset tehet. De azok, akik maradandó hatást váltottak ki az emberi jogok terén a múltban, szintén érezhették volna ugyanezt. De nem tették, és ezért megváltozott a világ. Ma rendelkezünk egy előnnyel, amely a legtöbbjüknek nem volt meg. Igenis léteznek az emberi jogok, és általánosan elfogadottak. És bár a cél távolinak látszik, ma több százmillió ember élvez összehasonlíthatatlanul jobb életet ahhoz az időhöz képest, amikor az emberi jogok alig-alig léteztek. Azok, akik előttünk jártak, igenis elértek valamit. Hosszú távon nem a kormányok határozzák meg a trendeket, hanem átveszik azokat, amelyek már létrejöttek a

népen belül. A kormányok rábeszélése arra, hogy teljesen valósítsák meg az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát, hatékony és kitartó cselekvést kíván széles néprétegek körében. Arra a kérdésre tehát, hogy „*Ki fogja biztosítani az emberi jogok tiszteletben tartását?*”, az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának fő kidolgozója, Eleanor Roosevel, egy olyan választ adott, amely ékes igazsággal szól:

„Végül is hol kezdődnek az egyetemes emberi jogok? A közvetlen környezetünkben, az otthonunkhoz közel – olyan közeli és olyan jelentéktelen helyeken, amelyek nincsenek rajta egyetlen világtérképen sem. Ez az egyén saját világa: a környék, ahol lakik; az iskola vagy az egyetem, ahova tanulni jár; a gyár, a farm vagy az iroda, ahol dolgozik. Ezeken a helyeken igényli minden férfi, nő és gyermek a megkülönböztetéstől mentes egyenlő jogot, egyenlő esélyt, egyenlő méltóságot. Ha ezek a jogok e helyeken nem jelentenek semmit, akkor alig jelentenek valamit bárhol másutt. Ha az állampolgárok nem tesznek összehangolt lépéseket annak érdekében, hogy ezeknek a jogoknak érvényt szerezzenek a közvetlen környezetükben, akkor teljesen hiábavaló előrehaladást várunk a nagyvilágban.”

EGYÜTT AZ EMBERI JOGOKÉRT

1920 Hillhurst Avenue #187, Los Angeles, CA 90027 USA
Telefon: +1 (323) 661-1144 · Fax: +1 (323) 661-1194

humanrights.com · info@humanrights.com

